

**DOM UPOKOJENCEV NOVA GORICA
GREGORČIČEVA 16
5000 NOVA GORICA**

**CENTER ZA POMOČ NA DOMU
OBČINA BRDA**

Marec 2020

Pravno-formalna izhodišča za naše delovanje so :

- Zakon o socialnem varstvu
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev
- Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev
- Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev

Pravice iz socialnega varstva po Zakonu o socialnem varstvu obsegajo **storitve in ukrepe**, namenjene preprečevanju in odpravljanju socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva.

Socialno varstvena storitev **pomoč družini** obsega:

1. **pomoč za dom**
2. **pomoč na domu: - socialna oskrba**
- mobilna pomoč
3. **socialni servis**

Socialna oskrba

Socialna oskrba je oblika pomoči upravičencem v primeru starosti, invalidnosti ter v drugih primerih, ko pomoč na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. Organizacija pomoči na domu spada v **pristojnost občine**, saj mora občina s pogodbo z javnim zavodom ali s podelitvijo koncesije zagotoviti mrežo javne službe na tem področju.

Socialna oskrba na domu, ki je ena izmed oblik pomoči družini na domu, je namenjena osebam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem okolju, vendar se zaradi starosti, hude invalidnosti, kronične bolezni ali težje telesne ali duševne motnje ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanj nimajo možnosti.

Gre za različne organizirane oblike praktične pomoči na domu, s katerimi upravičencem vsaj za določen čas nadomestimo institucionalno varstvo v zavodu, v drugi organizirani obliki ali v drugi družini. Socialna oskrba na domu je natančneje opredeljena v Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev in obsega tri sklope opravil:

- **pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (PTDO)**: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;

- **gospodinjsko pomoč (GP)**: prinašanje enega pripravljenega obroka ali nabavo živil in pripravo enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov in odnašanje smeti; postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;

- **pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (POSS)**: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Upravičenec je do pomoči na domu upravičen le, če potrebuje najmanj **dve opravili** iz dveh različnih sklopov prej navedenih opravil. Upravičenci do socialne oskrbe na domu so po Pravilniku osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z

občasno organizirano pomočjo drugih oseb ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju. Pod temi pogoji so upravičenci do pomoči na domu naslednje skupine oseb:

- **osebe, stare nad 65 let**, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- **osebe s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb**, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja – če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- **druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege** za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- **kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja**, ki nimajo priznanega statusa invalida in so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobni za samostojno življenje;
- **hudo bolni otroci ali otroci s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju**, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Socialna oskrba na domu je strokovno voden proces in organizirana oblika praktične pomoči, pri kateri sodelujejo strokovni delavec, strokovni sodelavec, neposredni izvajalec oskrbe (oskrbovalka), upravičenec ter ključni ali odgovorni družinski člani. Storitve se začne izvajati na zahtevo upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika in vsebuje dva dela. Prvi del predstavlja ugotavljanje upravičenosti do storitve, pripravo in sklenitev dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve, organiziranje ključnih članov okolja ter izvedbo uvodnih srečanj med izvajalcem in upravičencem ali družino. Drugi del storitve zajema vodenje storitve, koordinacijo izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev ter neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca po dogovorjenih vsebinah in v dogovorjenem obsegu. Spremembe ali dopolnitve že sklenjenega dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve lahko predlagata izvajalec storitve, upravičenec ali njegov zakoniti zastopnik.

Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca se lahko izvaja vse dni v tednu, vendar **največ 20 ur tedensko**. V primeru, ko zaradi potreb upravičenca storitev izvajata dva izvajalca neposredne socialne oskrbe, se lahko število ur mesečno poveča za največ eno tretjino. Socialno oskrbo na domu izvajajo strokovni delavci, strokovni sodelavci ter laični delavci.

Cena storitve socialne oskrbe

Cena storitve pomoči na domu se oblikuje na osnovi določil Pravilnika o metodologiji oblikovanja cen socialno varstvenih storitev ter jo sprejme in potrdi občina v kateri se storitev izvaja. Poleg normativno določenih izhodišč tako glede osebnih dohodkov kot tudi materialnih stroškov, mora občina zagotavljati pokrivanje najmanj 50% ekonomske cene.

Cena se določi tako, da se vsi stroški, zmanjšani za višino subvencij, preračunajo na efektivno uro. Pravilnik o metodologiji oblikovanja cen se določa, da se cena ure storitve, opravljene v nedeljo ali v nočnem času, lahko poveča za največ 40%, cena storitve opravljene na dan državnega praznika ali dela prostega dne pa za največ 50%, vendar le za strošek dela.

Nekateri uporabniki so po Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev deležni dodatnih oprostitev pri plačilu storitve. Le-ti plačajo le določen del cene storitve ali pa so plačila storitve v celoti oproščeni. Vlogo za oprostitev vloži upravičenec na krajevno pristojni Center za socialno delo.

Organiziranost dela na Centru za pomoč na domu

CPD zagotavlja storitve socialne oskrbe v naslednjih občinah:

1. Mestna občina Nova Gorica
2. **Občina Brda**
3. Občina Šempeter-Vrtojba
4. Občina Kanal ob Soči
5. Občina Miren – Kostanjevica
6. Občina Renče - Vogrsko.

Poslovne prostore imamo v Solkanu, Trg Jožeta Srebrniča 6.

Socialno oskrbo na domu nudimo v času :

- v MO Nova Gorica 7 dni v tednu med 7.00 in 22.00 uro;
- **v Občini Brda 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;**
- v Občini Šempeter-Vrtojba 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Kanal ob Soči ob delavnikih med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Miren-Kostanjevica 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Renče-Vogrsko 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro.

Cena ure storitve pomoči na domu za uporabnika po občinah na dan 31.12.2019:

OBČINA	Cena eur/uro na dan delavnika
Nova Gorica	3,90 eur
Brda	5,11 eur
Šempeter-Vrtojba	3,50 eur
Kanal ob Soči	4,20 eur
Miren-Kostanjevica	4,00 eur
Renče- Vogrsko	3,85 eur

V letu 2019 je cena storitev pomoči na domu za uporabnike v večini občin ostala nespremenjena, spremenila se je samo v Občini Kanal ob Soči.

Izvajanje socialne oskrbe

Na Centru za pomoč na domu (CPD) smo v letu 2019 prejeli 364 novih prošenj za izvajanje storitve, kar je za 34 več kot leta 2018. 32 je bilo prošenj občanov Občine Brda.

Na novo smo sklenili 243 dogovorov o izvajanju storitev.

Pri 289 osebah smo zaključili z obravnavo. Razlogi za prekinitve so bili različni. Pri 82 prosilcih smo s postopkom zaključili še pred sklenitvijo dogovora o izvajanju storitev, še v obdobju, ko so čakali na pomoč.

Med najpogostejšimi razlogi za zaključek storitev pri uporabnikih so bili: sporazumna prekinitve dogovorov (106 uporabnikov), smrt upravičenca (65 uporabnikov), odhod v dom upokojencev (31 uporabnikov) in začasni termin pomoči (5 uporabnikov).

V Občini Brda mesečno oskrbujemo okrog 47 uporabnikov. Večji del predstavljajo starejši nad 80 leti starosti, večino so to ženske.

Število uporabnikov in število ur pomoči pri uporabnikih :

leto 2019	št. uporabnikov	ure pri uporabnikih
januar	44	419,00
februar	47	392,85
marec	49	445,03
april	47	477,32
maj	48	490,96
junij	49	416,25
julij	49	412,74
avgust	45	391,09
september	47	443,37
oktober	47	482,08
november	47	473,50
december	53	476,25

Mesečno smo dostavili okrog 700 kosil, v mesecu decembru 764.

V desnem stolpcu je navedeno število ur neposredne pomoči pri uporabnikih. Pri storitvah izstopa pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (pomoč pri osebni negi, pomoč pri oblačenju, oskrba nepokretnih...). Nemogoče pa je točno določiti število ur posamezne storitve, saj se storitve prepletajo. Težko je razmejiti kje se ena konča in druga začne.

Povpraševanju po naših storitvah ne zmoremo zadostiti takoj. Prosilce uvrščamo v čakalne vrste. Čas čakanja na storitev v Občini Brda ni zaskrbljujoč. Med letom se je občasno podaljšal čas čakanja na storitev, saj naše možnosti niso vedno povsem usklajene s povpraševanjem in potrebami uporabnikov.

i nas, ker na terenu srečujemo vse več starih ljudi, ki živijo v težkih razmerah in nimajo ustrezne oskrbe. Posebej je to zaznati pri osebah, ki imajo težave z demenco in čakajo na mesto v domu. Zaradi težav bi potrebovali 24-urno oskrbo, ki pa je svojci zaradi svojih obveznosti (zaposlitev, oddaljenost...) ne zmorejo nuditi. V takih primerih tudi

mi težko opravljamo storitev, saj se oskrbovalke znajdejo v položaju, ko je povsem očitno, da naša pomoč ne zadostuje in zato s slabim občutkom puščajo uporabnike same.

Ko z uporabnikom sklenemo dogovor o izvajanju storitve, skušamo zagotavljati redno in stalno pomoč, zato pa je potrebna možnost nadomeščanja predvidenih in nepredvidenih odsotnosti. Storitve socialne oskrbe v večini primerov predstavljajo nujno opravilo za normalen potek dneva uporabnika, zato je zagotavljanje rednosti in točnosti z naše strani, zanje zelo pomembno. To lahko dosežemo samo z medsebojnim nadomeščanjem.

V Občini Brda je bilo v preteklem letu opravljenih 557 ur nadomeščanj, oskrbovalke iz Občine Brda pa so v drugih občinah opravile 369 ur nadomeščanj.

Število zaposlenih oskrbovalcev po občinah v decembru 2019

OBCINA	oskrbovalci
Nova Gorica	29
Brda	4
Sempeter-Vrtojba	5,5
Kanal ob Soči	4
Miren-Kostanjevica	4
Renče-Vogrsko	4
SKUPAJ	50,5

V lanskem letu smo se srečevali z resnimi kadrovskimi težavami. Primeren kader težko dobimo, nekateri nas zapustijo že po kakšnem mesecu dela, imeli smo tudi nezasedena delovna mesta.

V občini Brda uporabljamo 2 službeni vozili, ki ne zadostujeta. Delo socialne oskrbe poteka na terenu, zato morajo oskrbovalke nujno uporabljati tudi svoja osebna vozila. V kolektivu je zaradi tega precejšnje nezadovoljstvo. Pri naših avtomobilih prihaja, predvsem zaradi pogostega ustavljanja in vožnje na kratke razdalje, do okvar in poškodb, ki jih iz povračila kilometrine ne pokrijemo. Večkrat se zgodi, da se primerni kandidati prav zaradi pogoja o uporabi svojega osebnega avtomobila v službene namene, ne odločijo za zaposlitev pri nas, nekateri so to navedli tudi kot razlog za prekinitev zaposlitve.

Potrebno je razmišljati o vsaj še enem službenem vozilu in o dogovoru, ki bi sistemsko urejal zagotavljanje in nadomeščanje vozil za storitev socialne oskrbe.

Iz leta v leto je bolj očitna potreba po zaposlitvi dodatnega strokovnega delavca. Ob večanju števila uporabnikov in zaposlenih postaja obseg strokovnega vodenja in koordiniranja storitev ter dela z uporabniki, njihovimi svojci in oskrbovalkami prezahteven za dve koordinatorki in vodjo. Večkrat nastanejo težave, ki bi se jim lahko izognili, če bi se redno srečevali na timskih sestankih z oskrbovalkami ter vzdrževali redne stike z uporabniki in njihovimi svojci. Socialna oskrba je zahtevna storitev, oskrbovalke in uporabniki potrebujejo podporo in možnost, da sproti razrešujejo težave

in dileme s katerimi se srečujejo. Predlagamo, da se čimprej omogoči zaposlitev še enega strokovnega delavca.

Socialna oskrba predstavlja pomembno storitev v skrbi za stare ljudi.

Kako bo poskrbljeno za ranljive skupine in kako bo cenjeno delo tistih, ki zanje skrbijo, je stvar odločitev.

Moč odločanja danes, ustvarja jutri, v katerem bomo mi stari.

Nova Gorica, 5.3.2020

Pripravila:

Bernarda Pirih, vodja Centra za pomoč na domu